

Тернопільський національний
 медичний університет імені
 І. Я. Горбачевського Міністерства
 охорони здоров'я України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол вченої ради
«27» 12. 2022 року № 14
Наказ ректора закладу вищої освіти
Тернопільського національного
 медичного університету імені
 І. Я. Горбачевського Міністерства
 охорони здоров'я України
«27» 12. 2022 року № 612

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок підготовки та захисту кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти фармацевтичного факультету Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Дане Положення розроблено з метою визначення чітких вимог щодо можливості виконання, тематики, оформлення, підготовки до захисту та оцінювання кваліфікаційних робіт і призначено для здобувачів вищої освіти фармацевтичного факультету, їх наукових керівників, а також рецензентів і членів екзаменаційної комісії.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Атестація випускників фармацевтичного факультету у відповідності до наказу МОН України «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 Фармація, промислова фармація для другого (магістерського) рівня вищої освіти» від 04.11.2022 р. за № 981 та вимог освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фармація» відбувається у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі – ЕДКІ) та захисту кваліфікаційної роботи.

Єдиний державний кваліфікаційний іспит здійснюється у відповідності до Постанов Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 р. за № 334 «Про

затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра за спеціальностями галузі знань «Охорона здоров'я» та від 19.05.2021 р. за № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту».

Здобувач вищої освіти фармацевтичного факультету випускного курсу також повинен захистити кваліфікаційну роботу за одним із наукових напрямків, за якими провадять дослідження науково-педагогічні працівники кафедр фармацевтичного факультету в межах держбюджетних/ініціативних НДР або за напрямком індивідуального наукового дослідження певного науково-педагогічного працівника.

Виконання кваліфікаційної роботи також можливе на інших кафедрах університету за умови її відповідності вимогам ОПП «Фармація» й обов'язкового узгодження/консультування з науково-педагогічним(ми) працівником(ами) певної випускової кафедри фармацевтичного факультету.

1.2. Кваліфікаційна робота є самостійною оригінальною працею, яка виконується здобувачем вищої освіти фармацевтичного факультету особисто на завершальному етапі навчання в університеті, та характеризується єдністю змісту і має продемонструвати здатність здобувача освітнього ступеня магістра розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації. Вона призначена для поглиблення та удосконалення теоретичних і практичних знань, одержаних за період навчання, а також дає можливість об'єктивного контролю набутих навичок самостійного вирішення науково-дослідних і практичних завдань за напрямом підготовки, вміння критично аналізувати літературно-патентні дані, інтерпретувати та узагальнювати отримані результати, формувати відповідні висновки й положення.

1.3. Здобувачам вищої освіти, які успішно склали ЄДКІ та захистили кваліфікаційну роботу, екзаменаційна комісія ухвалює рішення про присвоєння другого (магістерського) рівня вищої освіти і видачу відповідного диплома.

1.4. Виконання кваліфікаційної роботи та її захист перед екзаменаційною комісією є перевіркою здатності випускника до самостійної діяльності з обраної спеціальності, його спроможності до ґрунтовного аналізу сучасного стану відповідних напрямків фармацевтичної науки й внесенням, за результатами останнього, необхідних пропозицій, відповідності здобутих компетентностей та програмних результатів навчання вимогам Національної рамки кваліфікацій та ОПП «Фармація».

1.5. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, ознак фабрикації та фальсифікації.

2. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Кваліфікаційна робота повинна:

- свідчити про те, що здобувач вищої освіти протягом періоду навчання оволодів усім необхідним комплексом теоретичних знань, умінь та практичних навичок за обраною спеціальністю;
- містити критичний огляд літературно-патентних даних за темою виконуваної роботи;
- містити результати проведених досліджень та їх теоретичне обґрунтування;
- узагальнювати отримані результати проведених досліджень з наведенням аргументованих висновків;
- мати належне оформлення та необхідні супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедру та до екзаменаційної комісії в терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Ознайомлення здобувачів вищої освіти фармацевтичного факультету з основними вимогами, що пред'являються до виконання кваліфікаційних робіт.

3.2. Вибір теми кваліфікаційної роботи та призначення наукового керівника.

Тематика кваліфікаційних робіт повинна корелювати з запланованою науково-дослідною роботою відповідних кафедр або індивідуального наукового дослідження науково-педагогічного працівника, мати наукове та практичне значення для сучасної фармації.

Теми кваліфікаційних робіт, їх виконавці, наукові керівники і визначені напрямки досліджень обов'язково обговорюються й затверджуються рішенням вченої ради фармацевтичного факультету та оформляються наказом ректора університету.

Внесення змін до тем кваліфікаційних робіт здійснюється, як виняток, за рішенням відповідних кафедр з наступним затвердженням вченою радою фармацевтичного факультету.

Остаточні переліки тем кваліфікаційних робіт, виконавців та їх наукових керівників формуються наприкінці 4-го курсу.

3.3. Опрацювання літературних джерел, масиву теоретичних і практичних матеріалів з обраної теми.

3.4. Розробка календарного плану виконання кваліфікаційної роботи з зазначенням приблизних термінів написання відповідних розділів та їх обсягів.

3.5. Критичний аналіз та узагальнення наявної інформації за темою кваліфікаційної роботи, складання бібліографії.

3.6. Проведення досліджень (анкетувань, опитувань тощо), виконання необхідних розрахунків та обчислень, у тому числі, з використанням відповідного програмного забезпечення.

3.7. Формування висновків і практичних рекомендацій.

3.8. Підготовка графічної частини кваліфікаційної роботи.

3.9. Оформлення відзиву наукового керівника та рецензування кваліфікаційної роботи.

Відзив – оцінка науковим керівником рівня кваліфікаційної роботи, що включає в себе якість огляду й аналізу літератури, коректність та доцільність вибору методів досліджень, якість емпіричного матеріалу, ретельність обробки отриманих даних, коректність формування власних висновків та їх відповідність

меті й завданням дослідження, логічність та структурованість викладення матеріалу, якість оформлення кваліфікаційної роботи, апробація та публікації за отриманими результатами (за наявності). Кваліфікаційна робота оцінюється науковим керівником у балах (0-70 балів, Додаток 4).

Рецензія – це критичний відгук на кваліфікаційну роботу, яка надається кваліфікованими спеціалістами виробничих, наукових, науково-дослідних установ, науково-педагогічними працівниками споріднених кафедр університету, що також оцінюється в балах (0-10 балів, Додаток 5).

3.10. Написання доповіді й підготовка мультимедійної презентації для публічного виступу.

3.11. Представлення кваліфікаційної роботи на кафедру для попереднього розгляду.

Кваліфікаційні роботи подаються здобувачами вищої освіти на відповідні кафедри не пізніше ніж за 2 місяці до початку атестації випускників.

На завідуючих кафедрами покладається організація перевірки представлених кваліфікаційних робіт на ознаки plagiatu (оригінальність твору має відповідати вимогам «Положення про виявлення та запобігання академічному plagiatu Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України»).

За результатами перевірки оформляється довідка про проведення експертизи кваліфікаційної роботи на унікальність тексту та відсутність plagiatu (Додаток 6), яка обліковується у кафедральному журналі (Додаток 7).

3.12. Попередній захист кваліфікаційної роботи.

Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на засіданні відповідної кафедри не пізніше ніж за 45 днів до початку атестації випускників за можливої участі гаранта освітньої програми та/або декана фармацевтичного факультету. Під час попереднього захисту оцінюється рівень готовності кваліфікаційної роботи до представлення в екзаменаційну комісію для захисту з певного наукового напряму.

Особиста відповіальність за виконання та якість досліджень покладається на наукового керівника кваліфікаційної роботи і завідувача кафедри, за якою закріплений здобувач вищої освіти.

Виявлені на попередньому захисті неточності та помилки здобувач вищої освіти зобов'язаний виправити, а результати представити науковому керівнику.

Якщо буде встановлено, що кваліфікаційна робота містить ознаки plagiatu або потребує суттєвого доопрацювання, яке вимагатиме тривалого терміну, шляхом відкритого голосування учасників засідання може бути прийняте рішення про неможливість захисту такої роботи в поточному навчальному році. У даному випадку, здобувач вищої освіти має бути відрахований із університету.

3.13. Представлення кваліфікаційної роботи до екзаменаційної комісії.

Крім оформленої відповідним чином кваліфікаційної роботи до секретаріату екзаменаційної комісії представляються:

- оформлене завдання на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти у (Додаток 2);
- відзив наукового керівника;
- рецензія на кваліфікаційну роботу;
- витяг з протоколу засідання відповідної кафедри про допуск кваліфікаційної роботи до захисту;
- копії сертифікатів, що підтверджують участь у науково-практичних заходах, публікацій за темою кваліфікаційної роботи, актів впровадження за результатами виконаних досліджень тощо (за наявності).

3.14. Кваліфікаційна робота, яка не супроводжується вищенаведеним переліком документів, до захисту не допускається.

4. КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНИМИ РОБОТАМИ

4.1. Науковими керівниками кваліфікаційних робіт призначаються науково-педагогічні працівники кафедр, які мають науковий ступінь. До керівництва кваліфікаційними роботами можуть також допускатися висококваліфіковані фахівці фармацевтичних підприємств (організацій), які

мають науковий ступінь. Наукові керівники затверджуються відповідним наказом ректора університету за поданням декана фармацевтичного факультету.

Керівництво кваліфікаційною роботою здійснюється з метою надання здобувачу вищої освіти необхідної допомоги в процесі її виконання, а також контролю за дотриманням необхідних вимог.

4.2. Кваліфікаційна робота виконується здобувачем вищої освіти в університеті, а в окремих випадках, за згодою наукового керівника, на базах підприємств, науково-дослідних установ та інших організацій.

4.3. У встановлені терміни здобувач вищої освіти звітує перед науковим керівником і завідувачем кафедри, які фіксують ступінь готовності кваліфікаційної роботи.

4.4. Обов'язки наукового керівника кваліфікаційної роботи:

- надавати консультативну допомогу при виборі теми кваліфікаційної роботи, її остаточного формулювання та обсягу запланованих досліджень;
- видати на спеціальному бланку завдання та розробити календарний план виконання етапів кваліфікаційної роботи;
- рекомендувати відповідні інформаційні джерела за обраною темою кваліфікаційної роботи;
- регулярно консультувати здобувача вищої освіти з питань виконання кваліфікаційної роботи, а, при необхідності, організовувати консультації інших фахівців;
- контролювати дотримання календарного плану, академічної добросовісності, якість та самостійність виконання кваліфікаційної роботи;
- інформувати декана і завідувача кафедри про стан підготовки останньої до захисту;
- організувати попередній захист кваліфікаційної роботи на засіданні відповідної кафедри;
- давати відзив на кваліфікаційну роботу та сприяти в отриманні рецензії на неї.

Науково-педагогічний працівник може здійснювати керівництво не більше ніж 5 кваліфікаційними роботами одночасно.

5. ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРАВА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. До виконання кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які у повному обсязі виконують вимоги відповідного робочого навчального плану.

5.2. Здобувач вищої освіти має право самостійного вибору теми кваліфікаційної роботи та наукового керівника.

5.3. Здобувач вищої освіти має право звернутися з заявою на ім'я голови вченої ради фармацевтичного факультету (Додаток 3) щодо зміни наукового керівника за відповідних причин. За результатами її розгляду вченою радою факультету може бути затверджений новий науковий керівник, що оформляється наказом ректора університету.

5.4. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись затверженого календарного плану, звітувати в передбачені строки перед науковим керівником про хід виконання роботи, отримувати необхідні консультації за тематикою останньої.

5.5. Відповіальність за академічну добросередовищу, правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків та якість оформлення роботи несе виконавець разом з його науковим керівником.

5.6. Здобувач вищої освіти повинен написати та оформити текст кваліфікаційної роботи згідно вимог та у встановлені терміни.

5.7. Здобувач вищої освіти має своєчасно подати кваліфікаційну роботу для попереднього розгляду на відповідну кафедру, отримати відзив наукового керівника та рецензію.

6. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

6.1. Кваліфікаційна робота друкується односторонньо на папері формату А4 (297x210 мм). Параметри сторінки: верхнє і нижнє поля – 2 см; ліве поле – 3 см; праве поле – 1,0 см. Шрифт – *Times New Roman*, кегль – 14, інтервал – 1,5. У тексті виділяють абзаци – відступи вправо (1,25 см) на початковому рядкуожної частини тексту.

Правки, редагування, оформлення текстів здобувач вищої освіти виконує, дотримуючись загальноприйнятих вимог до оформлення.

6.2. Структурні елементи кваліфікаційної роботи:

- титульний аркуш (Додаток 1);
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень, символів тощо та їх розшифровка (за необхідності);
- вступ;
- основна частина:
  - стислий, критичний огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень;
  - виклад загальних методик і основних методів досліджень;
  - експериментальна частина, в тому числі, аналіз та узагальнення результатів досліджень;
- висновки;
- список використаної літератури (не менше 30 джерел, переважно за останні 10 років);
- додатки (за необхідності).

Представляти кваліфікаційну роботу необхідно лаконічно, в логічній послідовності. Не слід загромаджувати текст інформаційним матеріалом, загальними описами. Всі положення кваліфікаційної роботи повинні бути обґрунтованими, підтверджуватися експериментальними даними, цифрами, розрахунками тощо. Результати розрахунків, якщо вони виконані в значних обсягах, слід розміщувати у додатку.

Текст кваліфікаційної роботи має супроводжуватися й ілюструватися, за необхідності, таблицями та/або рисунками. Кожній таблиці і рисунку надаються власні порядкові номери.

Посилання на використані літературні джерела є обов'язковим. Бібліографію необхідно оформляти у відповідності до ДСТУ 8302:2015.

6.3. Обсяг кваліфікаційної роботи повинен становити не менше 35 сторінок друкованого тексту (без урахування списку використаної літератури).

7. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

7.1. Крім кваліфікаційних робіт, які плануються до захисту на певному засіданні, та наведеного вище переліку документів, секретаріату екзаменаційної комісії деканатом надається зведена відомість про виконання здобувачами вищої освіти вимог відповідного робочого навчального плану і отриманий ними рейтинг з обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін і практик.

7.2. Кваліфікаційна робота подається в секретаріат екзаменаційної комісії в одному примірнику, який після захисту передається до деканату фармацевтичного факультету. Один примірник кваліфікаційної роботи надається в бібліотеку університету разом з електронною версією для розташування в електронному цифровому репозитарії.

7.3. У бібліотеку університету також необхідно надати файл з короткою інформацією про виконану кваліфікаційну роботу за формуєю, що наведена у Додатку 9.

7.4. У випадку оформлення і захисту кваліфікаційної роботи англійською мовою в секретаріат екзаменаційної комісії додатково подаються роздруковані висновки за результатами виконаних досліджень, що перекладені українською мовою.

7.5. Захист кваліфікаційних робіт проводиться публічно, на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її членів та при обов'язковій присутності голови екзаменаційної комісії.

7.6. Захист кваліфікаційних робіт англійською мовою обов'язково має супроводжуватись частковим або повним перекладом на українську мову.

7.7. Електронні версії кваліфікаційних робіт за тиждень до захисту мають бути розташовані на Google Диску у вільному доступі з метою можливості ознайомлення з ними відповідних осіб.

7.8. Процедура захисту включає:

- оголошення головою екзаменаційної комісією чи секретарем імені та прізвища здобувача вищої освіти, теми його роботи, а також відзиву наукового керівника та рецензії у стислому вигляді;

- доповідь здобувача вищої освіти (до 7 хв), яка повинна розкрити сутність виконаної роботи, основні наукові рішення, отримані результати тощо;
- запитання до доповідача від членів екзаменаційної комісії та присутніх і його відповіді.

7.9. Тривалість захисту кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 20 хвилин.

7.10. Результати захисту кваліфікаційних робіт після спільного обговорення членами екзаменаційної комісії оцінюються у балах, які відповідно конвертуються в оцінки за шкалою ECTS.

Оцінка здобувачу вищої освіти за кваліфікаційну роботу формується на підставі оцінювання змістової її частини та рівня публічного захисту:

№ з/п	Складові оцінювання	Діапазон оцінювання	
		%	Бали 200-балльної шкали
1.	Змістова частина	40	0-80
2.	Рівень публічного захисту	60	0-120

Змістова частина складається з відгуку наукового керівника та рецензії відповідного фахівця (Додатки 4, 5).

Рівень публічного захисту оцінюється за критеріями, що наведені у Додатку 8.

Бали за результатами оцінювання змістової частини кваліфікаційної роботи та рівня її публічного захисту підсумовуються і конвертуються у традиційні оцінки й оцінки ECTS.

Критерії встановлення оцінки:

200-180 балів – «відмінно», «A»; 179,9-160 балів – «добре», «B»; 159,9-140 балів – «добре», «C»; 139,9-120 балів – «задовільно», «D»; 119,9-100,1 балів – «задовільно», «E»; 100 балів і менше – «незадовільно», «FX».

7.11. Рішення екзаменаційної комісії про оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами захисту кваліфікаційних робіт приймаються на її закритих засіданнях відкритим голосуванням простою більшістю голосів присутніх членів комісії. У спірних ситуаціях голос голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

7.12. Результати захисту кваліфікаційних робіт оголошуються того ж дня після оформлення відповідних протоколів засідання екзаменаційної комісії.

7.13. Здобувач вищої освіти, який не з'явився на захист кваліфікаційної роботи без поважних причин, відраховується з університету як такий, що виконав вимоги відповідного робочого навчального плану, але не склав атестацію випускників. Йому видається академічна довідка встановленого зразку.

7.14. Якщо захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, екзаменаційна комісія встановлює, чи може здобувач вищої освіти представити до повторного захисту ту ж роботу з відповідною доробкою, або повинен обрати нову тему, яка буде запропонована відповідною кафедрою.

7.15. Повторний захист кваліфікаційної роботи дозволяється тільки під час роботи наступної екзаменаційної комісії.

7.16. Здобувачам вищої освіти, які не захищали кваліфікаційну роботу з поважної причини (документально підтвердженої), ректором університету, за поданням декана фармацевтичного факультету, може бути продовжений строк навчання до наступного терміну роботи екзаменаційної комісії чи захисту кваліфікаційних робіт відповідно, але не більше ніж на один рік.

7.17. У додаток до диплому вноситься тема кваліфікаційної роботи та оцінка за результатами її захисту.

7.18. Здобувачі вищої освіти, які при виконанні кваліфікаційних робіт виявили схильність до науково-дослідної роботи, можуть отримати рекомендацію щодо подальшої наукової діяльності.

7.19. Кваліфікаційні роботи зберігаються в деканаті фармацевтичного факультету протягом п'яти років, потім утилізуються у встановленому порядку.

8. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
3. Наказ МОН України від 04.11.2022 р. за № 981 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 Фармація, промислова фармація для другого (магістерського) рівня вищої освіти».

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. за № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій».

5. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 р. за № 334 «Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра за спеціальностями галузі знань «Охорона здоров'я»».

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.05.2021 р. за № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту».

8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14.04.2022 р. за № 621 «Про затвердження Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступеня магістра за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

9. Лист МОЗ України від 15.04.2014 р. за № 08.04-47/10395 стосовно Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.

Декан фармацевтичного факультету

Дмитро КОРОБКО

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

Аркадій ШУЛЬГАЙ

Керівник навчального відділу

Андрій МАШТАЛІР

Начальник юридичного відділу

Тарас БОРИС